

Savaş Malkoç

İEİS
Genel Sekreteri

Ülkemizde yüzyıllık bir geçmişe, yüksek üretim teknolojilerine ve kapasitesine sahip bir ilaç endüstrisi var. Uluslararası standartlarda üretim yapan 86 ilaç ve 11 hammadde üretim tesisimiz bulunuyor. Tesislerimiz gelişmiş ülkelerdeki birçok benzerinden daha ileri düzeyde. Bu da ilaç sanayimizin gelişiminin ve ulaştığı seviyenin en açık göstergesi.

En önemli hedeflerimizden birisi ülkemizi küresel bir üretim üssü haline getirmek

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası olarak en önemli hedeflerimizden birisi ülkemizi küresel bir üretim üssü haline getirmek. Bu kapsamda yerleşme odaklı tüm çalışmaları gündemimizin ilk sırasında tutuyoruz. Sağlık Bakanlığımızın önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen ilaçta yerleşme uygulamasını da en başından itibaren tüm gücümüzle destekliyoruz. Uygulamanın sektörümüz ve ülkemiz adına çok büyük önem taşıdığına bilinciyle faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Hem ulusal hem çok uluslu pek çok ilaç firmamız da sürece katkı sağlayacak her türlü yatırım ve hazırlığı yapmış durumda.

Söz konusu politikanın endüstrimize olumlu etkilerini başlamasından kısa süre sonra görmeye başladık. Uygulamayla birlikte yurtiçi ilaç üretiminde

belirgin bir büyüme ortaya çıktı, üretim tesislerindeki atıl kapasite kullanıma kazandırıldı. Üretim teknolojilerimiz gelişti, yatırımlar ve istihdamımız arttı. İthal ettiğimiz ürünlerin üretimine başlayarak cari açığın kapatılmasına sektör olarak katkı sağladık.

Endüstrimizin üretim kapasitesi hem yurtiçi talebi hem de üretim üssü olduğu takdirde bölgesel ve global talepleri karşılayabilecek durumdadır. Bugün ülkemizin ilaç ihtiyacının %88'ini yurtiçi üretimle karşılıyoruz. Yaşadığımız Covid-19 pandemi döneminde endüstrimizin gücünü, toplum sağlığı ve ülke ekonomisi için vazgeçilmez önemini bir kez daha görmüş olduk.

Ancak ne yazık ki AB'nin Dünya Ticaret Örgütü nezdindeki şikâyeti sebebiyle söz konusu uygulama 2. aşama yürütülürken durduruldu. Bu dava sürecince tüm unsurlarıyla ülkemiz kurumlarının yanında yer alan İEİS olarak uygulamanın ülkemizin taraf olduğu uluslararası karar ve sözleşmelere aykırılık göstermediği görüşündeyiz.

Bu kapsamda firmalarımızın çok ciddi yatırımlar yaptığı ve başından beri büyük bir hassasiyetle yürütülen yerleşme politikasının aynı kararlılıkla, taviz verilmeden sürdürülmesini bekliyoruz. Sendika olarak biz bu konuda üzerimize düşen tüm sorumlulukları bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da yerine getirmeye hazırız.

Yerelleşme politikası üretim teknolojilerine de gelişim sağladı

Söz konusu uygulama aynı zamanda bir teknolojik dönüşüm hamlesidir. Sürecin en önemli katkılarından birisi de daha önce de belirttiğim gibi uygulamayla birlikte üretim teknolojilerimizin gelişimine yaptığı katkı oldu. Endüstrimiz bu süreçte hem var olan üretim teknolojilerine hem de

üretmediği ürünleri de üretir hâle gelmek için yeni teknolojiye yatırım yaptı. Bunun yanında ürünlerini yurtiçinde üretmeye başlayan çok uluslu firmaların, üretici firmaların makine finansmanına ortak olması da teknolojik gelişime olanak sağladı.

Ayrıca uygulama kapsamında çokuluslu firmalar sadece Türkiye için değil, diğer pazarlar için de firmalarımızla üretim anlaşmaları yapıyorlar. Dolayısıyla uygulamayla hem ithalattımızdaki artış azaldı hem de ihracatımız artış gösterdi. Bu çift yönlü etki dış ticaret verilerimize son derece olumlu yansıyor.

Sürdürülebilir ve dengeli ilaç fiyat politikalarına geçilmeli

İlaç endüstrisinin gelişimini hızlandırmak için atılması gereken ilk adım, uzun yıllardır devam eden mali disiplin odaklı ilaç fiyat politikalarının ülkemizin yerli ve milli ilaç endüstrisinin gelişiminin de dikkat alındığı bir bakış açısıyla yeniden gözden geçirilmesidir. Bugün itibarıyla güncel kur ile sabit ilaç avro kuru arasındaki fark %150'leri aşmış durumdadır. Kamunun ilaç harcamalarından tasarruf etmek için gösterdiği çabaya uzun yıllardır çok büyük fedakârlıklarla katkı sağlıyoruz; ancak geldiğimiz nokta ekonomik gerçekliklerle örtüşmemektedir. Ülkemizin güçlü ilaç sanayisini koruması ve artan rekabet ortamı içinde atılım yapması ancak sürdürülebilir ve dengeli ilaç fiyat politikalarına geçilmesi ile mümkün olacaktır.

Bir diğer önemli konumuz çok uzun süredir devam eden ilaç ruhsatlandırma süreçlerinde yaşanan gecikmeler. Yeni ilaçların pazara girişinde ve ülkemiz insanların ihtiyaç duydukları ilaçlara erişiminde daha fazla sorun yaşanmaması için söz konusu süreçlerde hızla iyileştirmeye gidilmesine ihtiyaç duyuyoruz. Bu kapsamda süreçleri değerlendiren komisyonların tamamının tam kapasiteyle ve toplantı sıklıkları artırılarak

faaliyete geçmesi önem taşımaktadır. Ayrıca komisyonların yüz yüze bir araya gelmesinin sıkıntılı olduğu günümüz koşullarında, faaliyetlerin uzaktan yürütülmesi için teknik altyapı çalışmalarının tamamlanarak online sistemin devreye alınmasının son derece önemli olduğunu değerlendiriyoruz. Bu konudaki yapıcı çözüm önerilerimizi ilgili kurumlarımıza düzenli olarak gönderiyor ve üzerimize bu konuda düşen görevler için de hazır olduğumuzu bir kez daha belirtiyoruz.

İlaç geri ödeme başvurularının değerlendirme ve yayın sürelerindeki gecikmeler ve belirsizlikler de çok kritik bir sorunuz. İlaçlara erişimi geciktiren, dolayısıyla toplum sağlığı açısından risk oluşturan söz konusu sorunun çözümü endüstrimiz için büyük önem taşımaktadır.

Biyoteknoloji alanında endüstrinin önünü açacak düzenlemeler hayata geçirilmeli

Diğer yandan dünyada biyoteknoloji alanında çok önemli gelişmeler yaşanıyor. Bu alanda güçlü rakiplerimizle rekabet edebilmemiz için Ar-Ge ve özellikle biyoteknoloji alanında endüstrimizin önünü açacak düzenlemelerin hayata geçirilmesi kritik öneme sahip. Özellikle biyobenzer ürünleri destekleyecek bir mevzuat ikliminin yaratılması son derece önemli. Biyoteknoloji alanında kendini kanıtlamış Güney Kore, Hindistan, Arjantin gibi ülkelerin attığı adımlar bizim için örnek teşkil ediyor. Başarılı olmuş bu ülkelerin yaptığı gibi bilimsellikten vazgeçmeden ülkemize özgü mevzuatı hızla oluşturmalıyız. Bu alanda kamunun sağladığı teşvikler endüstrimizin önünü açıyor. Bugüne kadar firmalarımız bu alanda 1,1 milyar dolar tutarında yatırım için teşvik belgesi aldı. Yeni yatırımlar da sürüyor, ancak biyobenzer ilaç alanında söz sahibi olmamıza, bundan sonrasında vergi teşviklerinin yanında nakit finansal desteklerin sağlanması da büyük katkı sunacaktır.

Endüstri olarak önümüzdeki dönemde de Türkiye'nin daha yüksek katma değerli ürünler üreten küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesi için yenilikçi, öncü ürünler ve çözümler geliştirmek üzere çalışmalarımızı hız kesmeden sürdüreceğiz.

İhracatımız halen potansiyelinin altında seyrediyor

İlaç firmalarımız son yıllarda ihracat alanında önemli bir atılım içinde. Küresel bir güç olma hedefiyle ülke ihracatına katkısı artırmak için hevesle, var güçleriyle çalışıyorlar.

Endüstrimizin son yıllarda yakaladığı ihracat performansına karşın ihracatımız hâlen potansiyelimizin altında seyrediyor. İhracatımızın önündeki en önemli engel son 10 senedir uygulanmakta olan sadece mali disipline odaklı fiyat politikaları. Uygulanan bu politikalar nedeniyle Türkiye ilacın en ucuz olduğu ülkelerden birisi.

İhracat yaptığımız ülkelerdeki sağlık otoriteleri ülkemizdeki fiyatları referans aldığından firmalarımız bu ülkelere yurtiçindeki düşük fiyatlarla ilaç satmak zorunda kalıyor.

“Özellikle biyobenzer ürünleri destekleyecek bir mevzuat ikliminin yaratılması son derece önemli. Biyoteknoloji alanında kendini kanıtlamış Güney Kore, Hindistan, Arjantin gibi ülkelerin attığı adımlar bizim için örnek teşkil ediyor. Başarılı olmuş bu ülkelerin yaptığı gibi bilimsellikten vazgeçmeden ülkemize özgü mevzuatı hızla oluşturmalıyız.”

Endüstrimiz aralarında Avrupa Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu, Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleri başta olmak üzere 160'tan fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyor.

Son 3 yıldır ilaç ihracat artışımız Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşiyor. 2019 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre %10 oranında artarak 1,4 milyar dolar üzerinde bir büyüklüğe ulaştı. 2020 yılı sonunda ise %30'un üzerinde bir artışla 1,8 milyar dolar seviyesine ulaşacağını tahmin ediyoruz.

İEİS olarak 2010 yılından bu yana ihracat öncelikli alanlarımız arasında. Bu kapsamda 2012 yılında Türkiye İlaç İhracatçıları Platformu'nu kurduk. Hâlen 32 üyesi olan Platform, endüstrinin dış pazarlarda tanıtımı ve ihracat olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yürütüyor.

Bu düşük fiyatlarla, firmalarımızın bu pazarlarda iş birliği yapacakları distribütörlerin ve ürünlerinin reçetelenmesi için gerekli tanıtımların maliyetlerini karşılamaları mümkün değil. Bu engeli aşmak, daha yüksek fiyat alabilmek için bazı firmalarımız ürünlerini ihracat yaptıkları pazarlarda fason olarak üretirmeyi tercih ediyor.

Buna ek olarak bazı ülkelere ihraç ettiğimiz ürünlerin birçoğu bu pazarlara ecza depoları aracılığıyla ilaç firmalarımızın izni olmadan da gönderiliyor. Bu durum, firmaların ilgili pazarlardaki yatırımlarına, iş birliği yaptığı kuruluşlarla ticari ilişkilerine ve kamu otoriteleri nezdindeki itibarlarına zarar veriyor. Ayrıca yapılan ihracat olması gerekenden daha düşük fiyatlarla yapıldığı için toplam ilaç ihracatı değer kaybediyor. Bu konuda kamu kurumlarımızın bir an önce gerekli önlemleri almasını bekliyoruz.